

hlíží ustanovení §u 4. zákona ze dne 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n., podle něhož zaměstnavatelem ve smyslu zákona jest osoba, na jejíž účet jest provozován podnik nebo hospodářství. Vzhledem ke zjištění, že obžalovaný U. se nejen zavázal vše financovati, nýbrž také skutečně vše financoval, dlužno o něm míti za to, že podnik byl provozován na jeho účet, z kteréhožto důvodu sluší ho považovati za zaměstnavatele ve smyslu §u 4. onoho zákona zákonně povinného k placení pojistných příspěvků. Týž se ostatně podle rozsudkových zjištění k placení tomu zavázal a při vyplácení mezd činil srážky. Podle výslovného předpisu článku XV. zákona ze dne 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n. jsou příspěvky, jež zaměstnavatel srazil zaměstnancům ze mzdy nebo služného, statkem zaměstnavateli svěřeným. Kdyby tedy bylo zjištěno, že obžalovaný U. srazil se mzdy dělníkům na nemocenských příspěvcích 2.700 Kč 74 h, aniž tento jemu svěřený peníz odvedl k určenému účelu, naopak si jej ponechal a pro sebe ho použil, tudíž podle zákona za sebou zadržel a si přivlastnil, byla by skutková podstata zločinu zpronevěry podle §§u 183 a 184 tr. zák. v objektivním směru dána, arci za předpokladu, že měl obžalovaný jako zaměstnavatel v době té které výplaty mzdy více peněz v rukou nebo po ruce, než jím bylo vyplaceno na ryzí mzdě; pouhá srážka (účetní) by ku zodpovědnosti nestačila (viz plenární rozhodnutí ze dne 21. září 1926, čís. pres. 1462/25, sb. n. s. č. 2482). Pokud jde o spoluobžalovaného Heřmana T-a, poukazuje zmateční stížnost na jeho doznání, že dostal pro okresní nemocenskou pokladnu aspoň 300 Kč, kterých však neodvedl, nýbrž spotřeboval je pro jiné účely. Ohledně něho je dána v objektivním směru skutková podstata zločinu zpronevěry podle §u 183 tr. zák., poněvadž s částkou, která mu byla odevzdána v jeho moc, nenaložil ve smyslu odevzdavatelově, nýbrž jinak protiprávně. Zrušovací soud není však s to, by rozhodl ihned ve věci samé. Neboť, pokud jde o obžalovaného U-a, neshledal u něho nalézací soud ani objektivní skutkové podstaty zločinu zpronevěry, vysloviv, že tento obžalovaný neměl vůči okresní nemocenské pokladně zákonné povinnosti k placení pojistných příspěvků; vzhledem k tomuto právnímu hledisku nezabýval se vůbec otázkou zavinění subjektivního. Ohledně obžalovaného T-a uznal sice soud, že tomuto obžalovanému nemohl býti dokázán zlý úmysl zpronevěry, nevedl však pro tento svůj předpoklad žádných důvodů. Zmateční stížnost nedostatek ten výslovně podle čís. 5 §u 281 tr. ř. vytýká a nelze jí upřít oprávnění; jestliť nalézací soud podle zákona (§ 270 čís. 5 tr. ř.) a pod zmatečností (čís. 5 §u 281 tr. ř.) povinen uvést, které skutečnosti bere za prokázány a které nikoli a z kterých důvodů. Odůvodněné zmateční stížnosti bylo proto vyhověti a uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2555.

Nebezpečná vyhrůžka podle §u 81 tr. zák. vyžaduje, by byla způsobitelnou, vzbuditi v ohroženém, hledíc k poměrům a jeho osobní povaze nebo vzhledem na důležitost opovězeného zda, důvodné obavy; spadá sem nejen vyhrůžka ublížením na životě a zdraví, nýbrž i na svobodě, cti a majetku (§ 98 b) tr. zák.); předpokládá se, že napadený právem se

může obávati, že zlo mu opovězené bude pravděpodobně ihned uskutečněno; nesejde sice na tom, zda pohrůžka působila a byla účinnou ve směru vynucení úředního výkonu, může však pro posouzení nebezpečnosti vyhrůžky býti závažným i dojem, kterým na ohroženého působila a míra zastrašení, jež v něm vyvolala.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1926, Zm I 562/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 17. srpna 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák., nařídil však podle § 362 tr. ř. mimořádnou obnovu trestního řízení ve prospěch obžalovaného; za tím účelem zrušil rozsudek nalézacího soudu v části obžalovaného odsuzující a soudu prvé stolice uložil, by o věci v rozsahu zrušení znova jednal a rozhodl.

Důvody:

I. Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů zmatečnosti podle čís. 5. a 9. a) §u 281 tr. ř.; kdežto vývody její k čís. 5. dotýkají se částečně i právnické stránky případu, obírají se zase úvahy její k doličení čís. 9. a) z valné části skutkovou stránkou věci. Nelze jím však přiznati oprávnění. S hlediska důvodu čís. 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje stížnost, že skutkové podstaty zločinu podle §u 81 tr. zák. není tu již proto, že schází zákonná náležitost nebezpečnosti domnělé vyhrůžky. Pojem nebezpečné vyhrůžky podle §u 81 tr. zák. nekryje prý se s pojmem vyhrůžky ve smyslu §u 98 b) tr. zák., který je mnohem širší. K § 98 b) tr. zák. stačí prý každé pohrožení poškozením na těle, svobodě, cti, majetku, i když poškození to je povahy nepatrné a nastali má později a v době zcela neurčité. Naproti tomu předpokládá prý ustanovení § 81 tr. zák. vyhrůžku proti nejvyšším statkům člověka, proti životu a zdraví, takže nebezpečnost spočívá v tom, že opovězené a proti životu a zdraví směřující zlo, musí býti velkým a při nejmenším způsobilým zlomiti vůli ohroženého, jako při vis absoluta. Další nezbytnou podmínkou nebezpečnosti vyhrůžky je prý též, by podle okolností bylo s pravděpodobností očekávati neprodlené způsobení zla. Těchto podmínek prý zjištěný skutkový děj nevykazuje. Stížnost jest bezdůvodná. Neodpovídají předně z valné části zákonu její právnické úvahy. Ustanovení § 81 tr. zák. neurčuje blíže pojem nebezpečné vyhrůžky. Svou povahou je však vyhrůžka, směřující ku zmaření nebo vynucení úředního nebo služebního úkonu, zvláštním případem vydírání vyhrůžkou (§ 98 b) tr. zák.), takže k náležitému objasnění pojmu nebezpečné vyhrůžky ve smyslu §u 81 tr. zák., jakož i ostatních podobných zákonných ustanovení (§§y 125, 174 I b) a 190 tr. zák.) lze dospěti jen uvážením všeobecného pojmu, jak je vytčen v §u 98 b) tr. zák. Je-li tomu tak, vyžaduje nebezpečná vyhrůžka podle §u 81 tr. zák. jen, by byla způsobilou, vzbuditi v ohroženém, hledíc k poměrům a jeho osobní

povaze nebo vzhledem na důležitost opovězeného zla, důvodné obavy. Tato způsobilost musí býti dána tedy především obsahově, to jest opovězené zlo musí o sobě míti určitou důležitost. Je pravda, že jako zlo takové přichází v první řadě v úvahu vyhrůžka ublížením na životě a zdraví; leč výslovným předpisem §u 98 b) tr. zák., vymezujícím blíže pojem vyhrůžky, jsou chráněny i další právní statky jako svoboda, čest a majetek, a nelze důvodně popírat, že poškození jich nemůže býti po případě zlem důležitým a nemůže dodávati vyhrůžce ráz nebezpečnosti. Další podmínkou nebezpečnosti je arci též, by se mohla napadená osoba právem obávat, že zlo jí opovězené bude pravděpodobně ihned uskutečněno. V této příčině však rozsudek sám se staví na právní stanovisko, jehož uznání se domáhá zmateční stížnost, a zjišťuje způsobem bezvadným veškeré náležitosti skutkové podstaty §u 81 tr. zák., zejména i tu okolnost, že bylo vyhrožováno zlem namířeným proti tělesné neporušenosti ohroženého, a to zlem, o němž bylo lze očekávati, že jest vskutku bezprostředně hrozícím. Právní posouzení případu napadeným rozsudkem nelze tudíž uznati za pochybeno a dospívá zmateční stížnost k závěrům obžalovanému příznivým jen tím, že se nepřipustně (§§y 258 a 288 čís. 3 tr. ř.) odchyluje od skutkových zjištění rozsudku a buduje své právnícké úvahy na skutkových předpokladech svémocně upravených, přehlížeje zejména, že právo hodnotiti výsledky průvodního řízení a zjišťovati smysl, význam a dosah projevů vyhrazeno je soudu nalézacímu. Jeví se proto zmateční stížnost ve svém provedení neodůvodněnou, i bylo ji zavrhnouti.

II. Než zrušovacímu soudu vzešly při poradě po veřejném jednání o zmateční stížnosti závažné pochybnosti o správnosti jedné ze skutečností, na nichž rozsudek je založen. Pochybnosti ty týkají se správnosti zjištění nebezpečnosti pohrůžky, již obžalovaný úřední výkon vynucoval, a to v té její složce, jež vyžaduje imminence opovězeného zla. Nalézací soud vyslovuje zjišťovací závěr, že vzhledem k rozčilení obžalovaného a k rozčilení lidí shromážděných v hostinci bylo lze očekávati, že oficiálu P-ovi se strany obžalovaného pokud se týče se strany davu vskutku hrozí bezprostřední zlo. Tomuto výroku předchází bezprostředně zjištění, že ohrožený musil a mohl míti za to, že v hostinci jsou shromážděni lidé, kteří jsou pro nekonání úředního jednání rozčileni, pobouřeni a nakloněni k násilnostem, jakož i další zjištění, opírané o údaje spoluobžalovaného R-a, že průběhem odpoledne v sále hostince »u Anděla« vždy bylo přítomno více lidí, kteří se neustále střídali. Na těchto zjištěních zřejmě spočívá onen zjišťovací závěr rozsudku o bezprostřední hrozivosti opovězeného zla. Jeho podklady však stávají se vratkými jinými zjištěními rozsudku: podle nich zejména oficiál P. dověděl se o tom, že v hostinci shromáždění lidé jsou rozhořčeni nad tím, že nechce provést úřední jednání, a že jeden z nich choval se výhrůžně, od spoluobžalovaného R-a a později než obžalovaný B. pronesl svou pohrůžku, v době, kdy B. byl již odešel, navrhnuv P-ovi, že si telefonicky vymůže svolení cejchovního inspektorátu v Praze k provedení úředního jednání. Že pohrůžka v době, kdy ji B. pronesl a jež jedině může býti rozhodna, byla provázena okolnostmi, nasvědčujícími imminenci násilí P-ovi opovězeného, je tedy závěrem, pro nějž nezbyvá nic, než o sobě

zajisté sotva postačující důvod, že B. byl rozčilen. Nálezací soud nezjistil, že slova R-ova byla jím pronesena jakožto spolupachatelem B-ovým u vzájemném dorozumění se jakožto doplněk hrozby B-ovy, konkretisující jeho výrok, že to půjde po zlém. Nemohl tedy důsledně vkládati do výroku toho po stránce bezprostřední hrozivosti opovězeného zla okolnost B-em neuplatňovanou a ohroženému v době spáchaného prý zločinu neznámou. K tomu přistupují další okolnosti: S právního hlediska nesejde ovšem pro otázku nebezpečnosti pohrůžky ve smyslu § 81 tr. zák. na tom, zda pohrůžka působila a byla účinnou ve směru vynucení úředního výkonu; nicméně může zajisté pro posouzení nebezpečnosti pohrůžky býti závažným i dojem, kterým pohrůžka na ohroženého působila, míra zastrašení, jež v ohroženém vyvolala. V té příčině nálezací soud sám zjistil, že P. B-a po jeho výroku varoval před takovým jednáním, nabídl se, že ještě jednou telefonicky promluví se svým úředním představeným, že byl pak srozuměn s návrhy B-ovými ohledně vymožení si příkazu k cejchování na pražském inspektorátu a posléze že cejchování provedl, když ho byl B. ujistil, že si dotyčné povolení vymohl. I s hlediska významu, který ohrožený vyhrůžce přikládal v době jejího pronesení, jeví se býti pochybnou správnost zjištěného závěru nálezacího soudu, že zlo obžalovaným B-em opovězené se strany jeho, pokud se týče se strany davu vskutku bezprostředně hrozilo. Bylo proto podle § 362 tr. ř. rozsudek nálezacího soudu v onom rozsahu zrušiti a věc ohledně obžalovaného vrátiti soudu první stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl, a po případě uvažoval též o tom, zda tu není snad skutková povaha trestného činu podle zákona o útisku, neshledá-li po opětném projednání věci v činu obžalovaného skutkové podstaty zločinu podle §u 81 tr. zák.

Čís. 2556.

Pro skutkovou podstatu zločinu podílnictví na krádeži nestačí pouhé vědomí manželky o původy věcí (z krádeže), jež manžel do společného bytu přináší, pokud nepředsevezme aktivní činnosti v §§ech 185, 186 tr. zák. uvedené.

Rozsudek jest doručiti (§§y 6, 79 tr. ř.) obhájci obžalovaným zvolenému, nikoliv jeho substitutu pro hlavní přeličení.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1926, Zm II 115/26.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované Marie W-ové do rozsudku krajského jakožto nálezacího soudu v Mor. Ostravě ze dne 31. prosince 1925, jímž byli kromě jiných uznáni vinnými Marie W-ová zločiny podvodu podle §u 197, 199 a) tr. zák. a podílnictví na krádeži podle §u 185, 186 písm. a), b) tr. zák., Alois B-ý a Emil O. přestupkem podle §u 477 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podílnictví na krádeži podle §§ů 185, 186 tr. zák., ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících jako zmatečný a věc vrátil témuž soudu nálezacímu, by v rozsahu zrušení o ní znovu